

STERSZCZENIE

Gabriel Szuster

Wincenty Danek (1907-1976). Biografia nauczyciela.

Wincenty Danek urodził się 7 października 1907 r. w Krzeszowicach jako syn Władysława i Pauliny z Bogackich. Jego ojciec był urzędnikiem w kopalni Siersza dlatego Danek i jego rodzeństwo uczęszczali do szkoły powszechnej w Sierszy. W wieku jedenastu lat rozpoczął naukę w średniej szkole w Krakowie, którą ukończył w 1926 r. Jeszcze tego samego roku podjął studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. W tym okresie rozwijały się jego zainteresowania naukowe, które skupił na twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego. W 1932 r. na podstawie pracy pod tytułem *Lucjan Siemieński jako krytyk literacki*, obronił doktorat. Mimo stopień naukowy otrzymał dopiero dwa lata później z powodu kłopotów finansowych i braku funduszy na wydrukowanie pracy. W latach 1934-1939 był nauczycielem w szkołach średnich w Kolbuszowej, Krakowie i Toruniu.

Wybuch drugiej wojny światowej zastał go w Krzeszowicach. W swoim rodzinnym mieście pozostał też przez cały okres okupacji. W tym czasie był urzędnikiem w kopalni w Miękini, a następnie pracował w niemieckim urzędzie pracy. Od samego początku wojny zaangażowany był w tajne nauczanie. W 1942 r. związał się z Polską Partią Robotniczą.

W 1944 r. podczas tajnej matury, z powodu denuncjacji, Danek i wszyscy obecni nauczyciele zostali aresztowani przez Gestapo. Osadzono go w więzieniu przy ulicy Montelupich. Po kilku tygodniach w związku z wkroczeniem Armii Czerwonej do Krakowa, udało mu się wydostać z więzienia. W lutym 1945 r. z inicjatywy Danki rozpoczęło swoją działalność pierwsze liceum w Krzeszowicach. W tym okresie piastował on stanowisko przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Krzeszowicach. Dwa lata później został dyrektorem szkoły średniej w Krakowie oraz Kuratorem Oświaty a następnie kierownikiem Wydziału Oświaty Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie.

Jesienią 1949 r. otrzymał stanowisko wykładowcy w nowopowstałej Wyższej Szkole Pedagogicznej, organizował tam pierwsze w Polsce studia zaoczne. W latach 1956-1971 był rektorem tejże uczelni. Przyczynił się znacznie do rozwoju naukowego i ekonomicznego WSP. W 1954 r. otrzymał tytuł docenta, a następnie profesora (1960) kontynuując prace nad twórczością Józefa Ignacego Kraszewskiego.

Był żonaty z Olgą Tiahnybok, z którą miał dwóch synów Piotra i Maciej. Zmarł 17 sierpnia 1976 r. pochowany został w Krzeszowicach.

Biografia ta, to trajektoria życia Danka z szerokim tłem historycznym (Galicja, okres międzywojenny, druga wojna światowa, PRL) obejmującym kluczowe wydarzenia w historii Polski, przedstawione jako ekrany historyczne. Praca przedstawia także awans nauczyciela: od pracy w szkole średniej aż do stanowiska rektora. Prezentuje także różne postawy i wybory człowieka żyjącego w tamtym skomplikowanym czasie.

Podstawowymi źródłami historycznymi były zasoby archiwów państwowych w: Warszawie, Krakowie, Bydgoszczy oraz archiwa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Pedagogicznego. Niemniej cenne były także dokumenty przechowywane w archiwum rodzinnym oraz wywiady przeprowadzone ze współpracownikami Wincentego Danka.

